

Cvetko Kostić

SOCIOLOGIJA SELA

Izdavačko informativni centar studenata,
Beograd 1975, strana 274

Nedavno je tiskano drugo izdanje sveučilišnog udžbenika *Cvetka Kostića* »Sociologija sela«. Prvo izdanje datira iz 1969, a ovo je izašlo u relativno kratkom roku, što svjedoči o njegovoj potrebi u sveučilišnoj nastavi ruralne sociologije. Kako je jedino osnovni koncept udžbenika ostao isti, dok je tekst doraden, smatramo za shodno da upoznamo naše čitaoce s osnovnim sadržajem udžbenika.

Udžbenik, pored uvoda, ima slijedećih devet poglavlja: *Seljaci u vremenu i prostoru, Konstituisanje sociologije sela, Predmet, Metod, Elementi ruralnog društva, Ruralni odnosi, Ruralna porodica, Obrasci ponašanja i mišljenja, Ruralne promene i procesi*. Na kraju autor umjesto zaključka pruža nekoliko kartica teksta pod naslovom *Perspektive razvoja*, kao i bibliografiju važnije strane i domaće literature iz ruralne sociologije.

U prvom poglavlju autor daje historijski prikaz seljaštva i njegova položaja u pojedinim društveno-ekonomskim formacijama, te analizira oblike organizacije i način mišljenja. Pored toga izlaže pregled osnovnih shvaćanja o seljaštvu. U drugom se poglavlju — logički nadovezano na prvo — osvrće na osnivače sociologije sela, ne propuštajući da govori i o prvim našim teoretičarima. Zatim izlaže predmet i definiciju sociologije sela (str. 103), te osnovne metode kojima se ona služi u izučavanju svog predmeta. Peti i šesti odjeljak čine centralni sadržaj udžbenika. Bitan dio korpusa knjige autor sistematski izlaže iznoseći i vlastita zapažanja. Probleme ru-

rualne obitelji Kostić je obradio u sedmom poglavlju. O obrascima ponašanja i karakteristikama mišljenja govori u osmom poglavlju, a u zadnjem poglavlju piše o planiranim i stvarnim promjenama i procesima u ruralnom društvu.

U zaključnom poglavlju Kostić ističe specifičnosti ruralne sociologije i koncepcije ruralnih sociologa u Evropi i Americi u shvaćanju predmeta i metoda istraživanja sociologije naselja. Na postojeće razlike utjecao je historijski razvitak i procesi koji u Evropi, npr. imaju »kontinuitet u razvoju između tradicionalnih i suvremenih seoskih zajednica« (str. 269), a u Americi su ruralne zajednice »bez historije« (str. 269).

Drugo izdanje udžbenika *Sociologija sela* smatramo hvalevrijednim pothvatom, jer knjiga, u ovom obliku, može dobro poslužiti svim studentima sociologije.

Čini nam se da je ovo izdanje i sadržajno bogatije, jer mnoge pojmove i termine autor ne samo sadržajno nego i historijski obrađuje. Neki bi dijelovi ipak mogli biti argumentirani i novijim podacima.

Kostić je u svom udžbeniku poticajan. On ističe neka pitanja i probleme za razmišljanje. Jedan od takvih jest i posljednja rečenica udžbenika: »Tako neki pretpostavljaju da će u budućnosti uloga grada i gradskog načina života ne prestano rasti i širiti se, a da će se značaj sela s vremenom smanjivati« (str. 271). Ovo je pitanje vrlo složeno i sadržava nekoliko problema. Na primjer: što će značiti gradski način života u skoroj budućnosti, što će on zapravo biti? Koji će se aspekti sela smanjivati i da li će neki ipak jačati?, itd. Naravno, nije mjesto da sada o tome pišemo, već ističemo primamljivost ovih problema za suvremene antropologijske, ekonomske, ekološke i slične rasprave.

Ivan Cifrić